

KELEIVIS
Prenumerata:
Amerikoje ir užsieniuose
metams \$5.00
pusei metų \$2.50
KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

KELEIVIS

THE TRAVELER — LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1905
Address:
KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

NR. 52

SO. BOSTON, MASS., 1968 LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METŲ GRUODŽIO - DECEMBER 25

64 - TIEJI METAI

"Keleivio" telefonas AN 8-3071

Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Atskiro numerio kaina 12 centų

Pirmieji žmonės skrenda į mėnulį - ir tai amerikiečiai

Jie dar nenutūps, bet skraidys tik 69 mylių nutoly aplink mėnulį. Tai naujos eros pradžia žmonijos gyvenime

Nebūtų per daug pasakyti, jei tartume, kad praėjusį šeštadienį, gruodžio 21 d. 7:51 val. ryto prasidėjo nauja era žmonijos gyvenime.. Tuo metu su didžiuliu trenksmu iš dūmų ir liepsnų debesio Kennedy raketų bazėje pakilo milžiniška Saturn 5 raketa, nešdama erdvėlaivį Apollo 5 tris amerikiečius nuo žemės į mėnulį. Tiesa, jie šį kartą mėnulį dar nenutūps, bet tai pirmas kartas visos žmonijos istorijoje, kad žmogus pasiekęs nepaprasto technikos mokslo tobulumo, iškeliauja iš žemės sferos ir sugeba pasiekti kitus dangaus kūnus. Mokslinių požiūrių tai yra didesnis įvykis negu Kolumbo Amerikos atradimas, nors jo nauja žmonijai tepaaiškės tik gerokai vėliau.

Kaip jau skelbta, tame erdvėlaivį skrenda tris amerikiečių astronautai: aviacijos pulk. Frank Borman, laivyno kap. James A. Lovell ir aviacijos maj. William A. Anders. Jų kelionė truks apie 7 dienas, nes tik iki mėnulio tenka nukristi 230,000 mylių, apsukti apie jį 10 kartų ir vėl grįžti į žemę. Taigi iš viso teks jiems nukeliauti apie pusę milijono mylių. Apie mėnulį jie skraidys tik 69 mylių atstume nuo jo paviršiaus, fotografuodami ir darydami kitus mokslinius tyrinėjimus.

Kokios reikšmės tai yra įvykis, galima spręsti iš to, kad jį seka ne tik šiaip viso pasaulio žmonės, bet specialiai net 2,350 įvairių kraštų žurnalistų, pateikdami apie tai smulkius žinias savo kraštų spaudai. Nuo sekmadienio astronautai perduoda atitinkamu laiku iš savo erdvėlaivio ir gyvus televizijos vaizdus iš savo kelionės ir aiškiai girdimu žodžiu iš šimtų tūkstančių mylių atstumo pasakoja savo pergyvenimus ir kitas problemas.

Bijomasi komunistų puolimo Vietname

Pietų Vietnamo žvalgybos žiniomis, komunistai rengiasi dideliui puolimui. Pietų Vietnamo prezidentas pareiškė, kad jei komunistai puls Saigoną ir kitus miestus, tai jis atšauks savo delegaciją iš Paryžiaus.

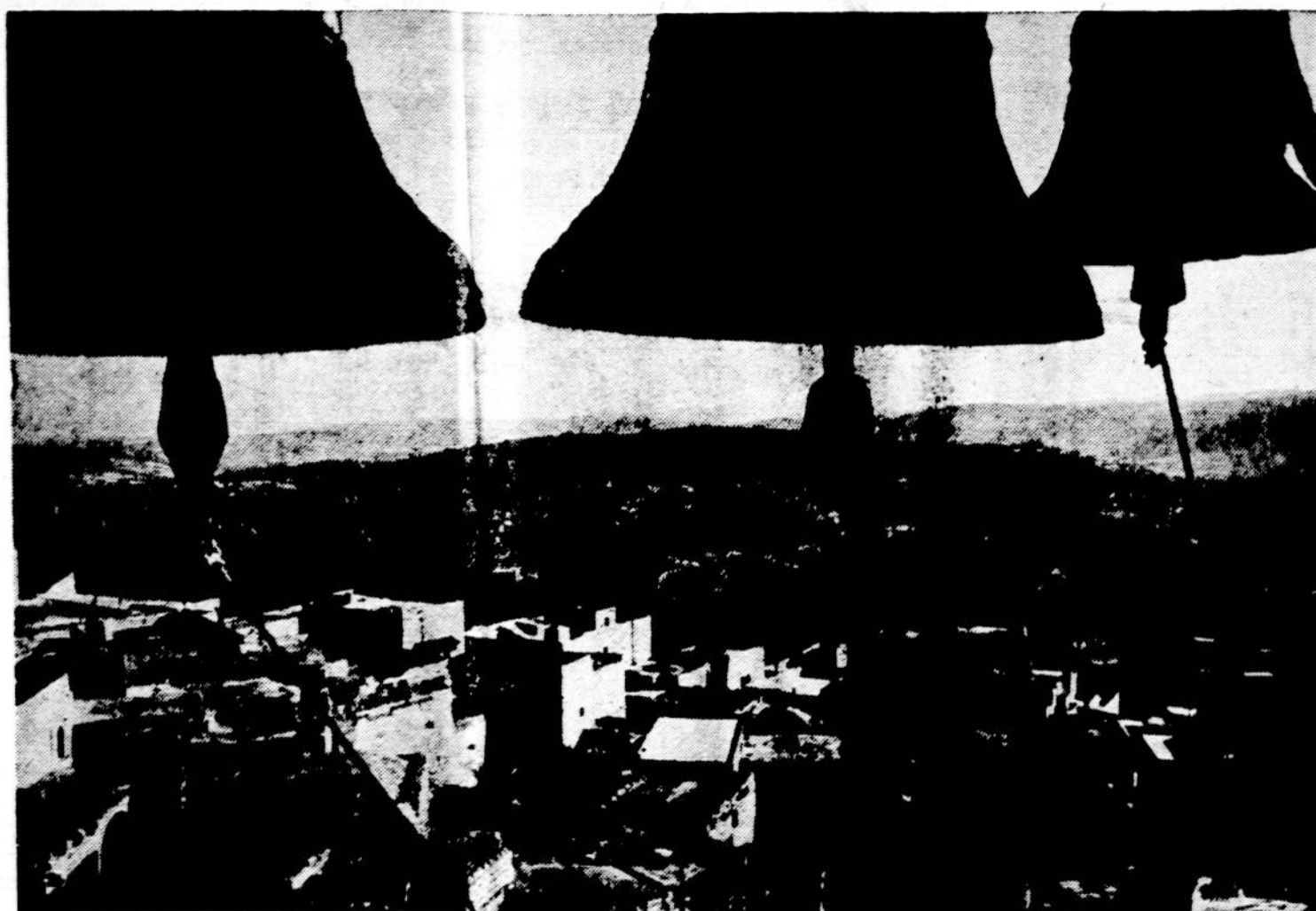
JAV delegacijos vadovo padėjėjas Vance taip pat įspėjo š. Vietnamo delegaciją, kad Saigono puolimas turės rimtų pasekmių ir kad jis gali pastatyti į pavojaus taikos derybas.

Krašto apsaugos sekretorius Clark Clifford, kalbėdamas laikraščininkams Washington, pasakė stūlas per 40 dienų pradėti mažinti Vietnam JAV karių skaičių, jeigu tai sutiktų daryti ir Šiaurės Vietnamas.

Michigano vicegubernatorius William Milliken, kuris, gubernatorių George Romney paskyrus viešosios statybos ir miestų reikalų sekretorium, užims gubernatoriaus vietą.

Tai Betliejaus miestelis Izraely, kurio varpai per Kalėdas skambėjo daugiau nei dvidešimčiai tūkstančių atvykusių maldininkų.

VLIKAS sveikina

Mūsų didžiųjų įvenčių — Kalėdų ir Naujųjų Metų — švakarėse Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimas, susirinkęs New Yorke savo metinei sesijai, susikaupė ties keliomis problemomis, o ypač ties pačiu svarbiausiu Lietuvos iš rusų okupacijos išlaisvinimo klausimu.

Visi Seimo darbai ir nutarimai buvo paskirti stiprinti kovai, kuri atneštų lietuvių tautai laisvę, o valstybei grąžintų jos nepriklausomybę. Visi mūsų — Lietuvos išlaisvinimo — darbai pagrįsti giliu tikėjimu, kad lietuvių tauta numes nuo savo pečių užkrautą sunkų sovietinės okupacijos jungą. Visi tikime, kad Kalėdų spindinti žvaigždė nušvies pavergtųjų ir laisvųjų lietuvių bendros kovos kelius, į pergale vedančius.

Seimo sesijos, kurioje buvo vadovautasi ryžtingomis viltimis laisvės kovai vesti, pavesata, sveikinu viso pasaulio lietuvius, kur tik jie būtų ir kur begyventų.

Sveikinu savo tautos brolius ir sesutes, okupanto iš Lietuvos į tolimus Rusijos imperijos kampų išstremtus, ten vargstančius ir kenčiančius.

Sveikinu visus tautiečius, gyvenančius Lietuvoje, atkakliai kovojančius prieš visokeriopą okupanto priespaudą ir rusifikaciją.

Sveikinu visus laisvuosius lietuvius, po platųjį pasaulį išsiskirsčiusius ir savo tautinėm savybėm išlaikyti sudarančius įvairias lietuvių organizacijas.

Visiems linkiu linksmų Kalėdų įvenčių ir laimingų Naujųjų Metų.

Dr. Juozas Kęstutis Valiūnas,
Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto
Valdybos Pirmininkas

New Yorkas, 1968 m. gruodžio 20 d.

Popiežius Paulius VI paskyrė lietuvių prel. Povilą Martinkų Vatikano izdo ir banko lėšų tvarkytoju.

DELEGACIJŲ NARIAI GRĮŽO PAINFORMUOTI

Švenčių proga į Vietnamą sugrįžo P. Vietnamo delegacijos vadovas viceprez. Ky, o į JAV Harrimano pavaduotojas Vance. Jie painformuos savo vyriausybes apie derybas ir gaus nurodymų tolimesnei veiklai.

Paryžiuje gi dar nesutarta net dėl stalo, kaip turi susėsti delegacijos.

Tai prezidento Nixono inauguracijos proga išleistas medalis.

LINKIME MŪSŲ SKAITYTOJAMS, BENDRADARBIAMS, PLATINTOJAMS IR RĖMEJAMS LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

"KELEIVIO" Redakcija ir Leidėjai

Dr. Pijus Grigaitis grįžo į Chicago

Praeitą penktadienį Naujųjų metų redaktorius, Alto vicepirmininkas dr. Pijus Grigaitis, Jono Pakalkos palydėtas, iš New Yorko aerodromo išskrido į Chicago.

Dr. P. Grigaitis į New Yorką buvo atvykęs dalyvauti Vliko seime ir čia susirgo, buvo paguldytas į ligoninę, kur išgulėjo ištisą savaitę.

Paleido Pueblo laivo igulą

Pagaliau Šiaurės Korėjos komunistai paleido JAV žvalgybos laivo Pueblo 82 igulos narius. Tą laivą prieš 11 mėnesių š. Korėja pagrobė ir įsitraukė į savo uostą, nes jis esą plaukiojęs jos teritoriniuose vandenyse.

JAV atsiprasė š. Korėją, kad tas laivas pažeidęs š. Korėjos teritorinius vandenis, nes kitaip komunistai nesutiko igulos paleisti. To atsiprašymo jie reikalavo propagandiniiais tikslais.

Bet laivo kapitonas sako, kad laivas visą laiką buvęs tarptautinėje zonoje. Jis taip pat pareiškė, kad su igulos nariais Korėjos komunistai labai žiauriai elgėsi, kad kapitonas ir kiti buvo spardomi ir mušami.

Vėl kultūriniai mainai

JAV pranešė, kad jos vėl sutinka testuoti kultūrinius mainus su sovietais, kurie buvo nutraukti dėl Čekoslovakijos okupacijos. Todėl jau vasario mėnesį New Yorke koncertuos Maskvos simfoninis orkestras.

Pan Amerikos bendrovės į Karibų jūrą netoli Venecuolos kranto nukritusio lėktuvo kapitonas. Žuvo visi keleiviai ir igulai.

Mirė Norman Thomas

Gruodžio 19 d. mirė 84 m. amžiaus įžymusis JAV socialistas Norman Thomas. Velionis jau kurį laiką buvo kurčias ir beveik aklas, bet vis šviesaus proto iki pat mirties.

Velionis buvo presbiterionų kunigas, bet kunigystės atsisakęs jau 1918 metais ir visą savo gyvenimą pašventęs kovai dėl socializmo įgyvendinimo ir geresnės darbininkų klasės ateities. Jis buvo ir neatlaidus komunistų ir fašistų priešininkas.

N. Thomas tarp 1928 ir 1948 m. 6 kartus kandidavo į prezidentus. 1932 metais už jį buvo paduota 884, 781 balsas. Mėgino jis tapti New Yorko gubernatorium ir miesto majoru, bet nesėkmingai.

Po Debsio mirties velionis iki 1955 metų buvo JAV socialistų partijos vadas. Jis savo idėjas skelbė žodžiu (buvo labai geras kalbėtojas) ir raštais. N. Thomas yra parašęs daug knygų, kurių paskutiniąjį išėis netrukus. Tai "Kova su skurdu".

Jam mirus, prezidentas Johnsonas pareiškė, kad netekome iškalbingiausio kalbėtojo, geriausio rašytojo ir kūrybingiausio mąstytojo.

Velionis savo kalbose ir raštuose reikalavo privalomo draudimo nedarbo ir ligos atveju, privalomo mažiausio atlyginimo, senatvės pensijos ir panašių dalykų, tada, kai JAV apie tai dar niekas kitas nekalbėjo. Šiandien daug Thomo reikalavimų jau įvykdyta.

Mirė JAV rašytojas John Steinbeck

Gruodžio 20 d. širdies smūgis nutraukė rašytojo Steinbecko gyvybę, kuris buvo sulaukęs dar tik 66 m. amžiaus. Velionis yra parašęs per 20 knygų, kuriose kėlė ir šių dienų žmonijos negeroves. Jis yra vienas iš šešių amerikiečių rašytojų, kuriems buvo paskirta Nobelio literatūros premija. Be to, jis yra gavęs ir Pulitzerio premiją. Jo romanas "The Grapes of Wrath" yra pramintas šio amžiaus "Dėdes Tomo lūšnele".

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMUS VEDA
STASYS MICHELSONAS

— Apyniu Yr, Maiki!
— Tėve, angliškai gerai nemoki, tai kalbėk lietuviškai.
— Maik, neieškok priėny ant Naujų Metų.
— Aš nieko neieškau, tėve: aš tik gerą pastabą padariau.
— Ale kam tu sakai, kad aš angliškai nemoku? Aš moku visaip.
— Nemoki, tėve, nemoki.
— O kaip tu pasakytum angliškai apyniu yr?
— Angliškai sakoma: Happy New Year.
— Tai kaip būtų lietuviškai?
— Lietuviškai: Laimingų Naujų Metų!
— O daugiau nieko?
— Galima dar palinkėti geros sveikatos, tėve.
— Žinai, Maiki, dabar aš esu gana sveikas, tai man būtų geriau bonka šnapso. Be šnapso, Maiki, linksmas nebūsi.
— O aš, tėve, būčiau laimingas, jei man kas nupirktų Lietuvių Enciklopediją.
— Ne, Maiki, yra geresnių prezentų Naujiems Metams. Man geriausia dovana — tai bonka ruginės. O jeigu jau ne šnapas, tai nauji batai arba nors geros pirštinės, ba nuo šobės rankai šalta. Jes, Maik, nupirk man pirštines.
— Geros, šiltos pirštinės, tėve, brangiai kainuoja.
— Nu, man nereikia tokių, kaip nigerkos perka savo vaikams. Gazietos rašo, kad jos moka po \$7.00 už porą, nes miesto pinigais perka. Man bus geros ir už dolerį.
— Tėve, man ir doleris nemažas pinigas.
— Tai mudu, Maiki, abu tokie ponai. Ale aš tau pasakysiu, kad mudu abu ir kalbi.
— Kodėl?
— Nu, tik pamislyk: Amerikos floriai linksta nuo pinigų, o mudu ir doleriu nesugaudom. Dipukai nesėpjo dar gerai kojų sušilti, o doleris jiems jau ne pinigai. Bostone jie rengia balių Naujiems Metams pasitiktį ir įžangos bilietus pa-

darė po \$16.50. Jeigu aš norėčiau savo gspadinę nusi-vesti, tai reikėtų pakloti lygiai 33 dolerius. Bet bus žmonių, kurie klos. Nu, tai pasakyk, kodėl mudu negalėjom tokio biznio padaryti? Jeigu būtume pagarsinę, kad Maikis su Tėvu rengia balių Naujiems Metams pasitiktį, tai mudviejų frontai būtų suvažiuavę iš visos Amerikos. Pinigų būtų kaip šieno. Ai beč jūr laif!
— Aš, tėve, nenorėčiau savo gerširdžius draugus taip išnaudoti.
— Aš tau pasakysiu, Maiki, kad mudu taip neluptume. Padarytume bilietus po \$5, ir tai būtų geras biznis, ba daugiau žmonių ateitų. Ir niekas negalėtų pasakyti, kad mudu lupikaujam. Jes, Maiki, mudviem reikia daugiau razumo!
— O kam mudviem pinigai, tėve?
— Maik, Amerika dolerio kontrast. Jeigu turėsi dolerį, tai tave ir prezidentu išrinkis, ir Maskvai galėsi spygą parodyti. O be dolerių — ką? Tu negali man nei prezidento Naujiems Metams nupirkti. O prezidentu turėtume nupirkti ir kitiems. Reikėtų ir politikierius pašmeruoti, kad už Lietuvą daugiau kovotų; ypač reikėtų gerą prezidentą duoti Čikagos majorui. Bostono "Globe" gazietą numalevojo jo pikėri. Stovi vyras, užsimovęs policmano šalmą, ir laiko rankoje nulužusią buožę. Nu-lūžo mušant Čikagos demonstrantus per demokratų partijos seimą. Nu, tai Naujiems Metams reikėtų nupirkti jam prezidento naują buožę — ir drūtesnę, kad nenulūžytų. Bet kaip nupirkti, kad mudu brok? Gal reikėtų nors pasveikinti naują nusiūtį su Naujais Metais. Kaip tu rokuoji?
— Nesirūpink, tėve. Jį gana jau pasveikino mūsų kiai demokratai Chicagoje.
— Bet ar jie nupirks jam naują buožę?
— To aš tikrai nežinau, tėve, bet nesistebėčiau, jeigu nupirktų.
— Nu, tai vistiek reikalus neieškus, Maiki. Gal nu-

Juodojo pasaulio sukilimas

STASYS MICHELSONAS

(Tęsinys)

Gunther pasakoja ir daugiau keistų įvykių, kuriuos juodžiai laiko stebuklais, o baltieji tik trauko pečiai. Pavyzdžiui, viename kaime staiga susirgo ir tuoj mirė jauna mergina. Kaimiečiai pasaukė burtininką, kad išaiškintų, kas ją užkerėjo. Jis liepė visiems susirinkti aplink medį, priėjo prie lavono virvagali, pats užsilpo ant to medžio šakos ir pasakė: į kurį lavoną pataikys, tas bus mergiaite užkerėjęs. Įsiūbavęs lavoną paleido į minią. Lavonas pataikė į vieną moteriškę. Tada kaimo seniūnas su burtininku tą moterį apkaltino ir nutarė ją sudeginti. Ji tačiau paspruko ir nubėgo pasiskusti pas apylinkės anglų komisionierių. Tas tuoj atvyko į kaimą su kareiviais, kaimo seniūną su burtininku suėmė ir abudu uždarė kalėjimui. Bet rytojaus dieną liūtas sudraskė tą moterį, kuri buvo juodu įskundus. Aišku, čia galėjo būti įvykių sutapimas, bet negrai tiki, kad tai stebuklas.

Mvalule kaime, šiaurės Rodezijoje, yra vietinės kapinės, kur nuo neatmenamų laikų buvo laidojami to kaimo vyresnieji. Negrų laiko tą vietą didelį pagarbą ir sako, jeigu baltasis žmogus tenai įsibrautų, tai jį tuojau ištikty nelaimė. Ir pasitaikė taip, kad vienas europietis netyčia tenai užklydo. Kai jis grįžo atgal, prie anglų administracijos namo nulūžo vėliavos stiebas, pataikė jam tiesiai į galvą ir užmušė. Rytojaus dieną anglas komisionierius pats nuvažiuojo tų kapinių pažūrėti, ir jį taip pat ištiko mirtis. Grįžtant iš tų kapinių, jo trokas nuvirto į upę, ir anglas, prislėgtas po troku, prigėrė, nors vandens buvo tik pusantros pėdos.

Nesakysime, kad tai stebuklas, bet visgi keistas įvykių supuolimas, — o prietaringiems juodžiams tai didelis dvasios pakėlimas.

KANIBALIZMAS

Kanibalizmas reiškia žmogienos valgymą. Antropologai skirsto kanibalizmą į keletą rūšių: maistinis kanibalizmas, religinis kanibalizmas, keršto kanibalizmas ir kt. Civilizuotose šalyse kanibalizmas šiandien jau didelė retenybė, nes žmogus išmoko pasigaminti pakankamai maisto iš žemdirbystės. Bet praėity, kol jis to dar nemokėjo, tai bado verčiamas jis griebdavosi ir kanibalizmo.

Yra žinoma, kad kanibalizmas buvo praktikuojamas Europoje. Azijoje, Australijoje. Naujojoje Zelandijoje, Vandenyno salose ir Amerikoje. Reikia pasakyti, kad ir pats kanibalizmo vardas yra kilęs iš Amerikos. Pietų Amerikos pakrasty, Ugnies Žemėje (Terra del Fuego) gyveno laukinių karibų kiltis, kuri misdavo žmogieną. Iš karibo vardo pasidarė žodžiai kanibalas ir kanibalizmas.

Afrikoje, ypač jos gilumoje, kanibalizmas esąs praktikuojamas dar ir mūsų laikais. Encyclopedia Britannica sako: "Žmogienos valgymas Afrikoje yra paprastas dalykas". Jos vakaruose neseniai dar būdavo galima matyti rinkoje žmogieną, laikomą pardavimui, kaip ir kiti prekybos dalykai. Nim-Niam ir Mon-Butu negrų kiltys ruošiančios net karus bei medžiokles žmogienai gauti. Tai vis maistinis kanibalizmas, kada žmogieną mintama dėl kitokio maisto stokos.

Kai kurios kiltys Afrikoje pardavinėja maistui savo mirusiųjų giminių lavonus. Kitos elgiasi priešingai: savo mirusius suvalgo pačios. Ir tai laikoma suvalgytiems didesniu pagerbimu, negu jų pardavimas svetimiems arba užkasimas į žemę. O jeigu badas spaudžia ir niekas nemiršta, tai pasenusieji ar sergantieji mušte užmušami.

Saviškių mirusiųjų valgymas laikomas garbingu jų palaidojimu. Tokių "laidotuvių" paprotys yra būdingas ne vienai tik Afrikai. Jį taip pat praktikuoja Australijos ir Melanėzijos laukiniai. Jis yra žinomas ir Pietų Amerikos puslankiniams indėnams, kurie gyvena Ugnies Žemėje.

pirks, o gal ir sarmatysis. Būtų geriau, kad mudu turėtume tam tikrą fondą. I fondus žmonės aukoja. Kaip girdečiau, vienas mūsų tautiškas fondas turi surinkęs jau bene milijoną dolerių ir dabar jau iš procentų galėtų gyventi. O kitas fondas šaukiasi, kad jam sudėtų 100.000 dolerių. Nu, tai kodėl mudu negalėtume įsteigti koki fondą? Jes, Maiki, patraukykim. Įsteikim Kalėdų ir Naujųjų Metų Fondą ir prašykim aukų. Atėjus kitoms Kalėdoms ir Naujiems Metams, iš to fondo galėsim

LAIŠKAS MAIKIUI

Gerbiamas Maiki,

Aš seniai seku Tavo pasikalbėjimus su seniu tėvu. Matau, kad per ilgą laiką esi nemažai pramokęs ir sugebi seniu daug dalykų gerai paaiškinti. Bet pastaruoju metu jau ne kartą pastebiu, kad Tu, bene, kaip žmonės sako, iš didelio rašto išėini iš krašto, kad kartais nušneki taip, lyg Tu eitum mokslus gana įtartinų mokykloje...

Iš Tavo pasikalbėjimų aš matau, kad tu nesi demokratų simpatikas. Tai aiškiai rodo nors ir šis faktas. Kai demokratų kandidatas ir prezidentas Humphrey vieno savo kalboj pažadėjo rūpintis padidinti pensijas, tai Tu seniu sakei, kad Humphrey apgaudinėja, o kai išrinktasis respublikonas Nixon tai pažadėjo, Tu jau imi tai už gryną pinigą.

Matau taip pat, kad Tu į Vietnamo karą žiūri kaip balčiausias balandis. Bet ne dėl to aš Tau rašau. Aš šį kartą turiu galvoje ką kita.

Kurią čia savaitę Tu aiškina seniu, kad Stalino dukters pabėgimas iš Sovietų Sąjungos buvo JAV žvalgybos sugalvotas.

Maiki, ar Tau, senam studentui, ne gėda tokį faktą kurti? Juk tu žinai, kad taip nebuvo.

Prieš savaitę Tu vėl kalbėjai apie galimą karą ir pasakei: "Karas gali būti, nes Amerika jau seniai tam ruošiasi". Taigi, Amerika ruošiasi, ir niekas kitas, todėl išvada — ji ir pradės karą...

Ar čia ne šališkas aiškinimas? Juk Tu žinai, kad yra šalis, kuri grasina visam pasauliui, siekdama prievarta savo santvarką įvesti. Taigi žinai, kodėl ir Amerika yra verčiama ginkluotis.

Tu ta pačia proga seniu "išaiškina" ir sovietų įsiveržimą į Čekoslovakiją. Tai esą buvęs kontrevoliucinis sąmokslas, bet jis nepavykęs, nes "rusai jau buvo pasismokę iš to, kas atsitiko su Jugoslavija, pasimokė ir iš to, kas bandyta anais metais padaryti Vengrijoje ir kaip paskui buvo daromos

Tai jau religinio pobūdžio kanibalizmas. Mirusieji pagerbiami juos suvalgant.

Religinis kanibalizmas galima vadinti dar ir protekcinį kanibalizmą, kuris remiasi tuo tikėjimu, kad, jeigu nugalabinsi savo priešą ir suvalgysi dalį jo kūno, tai jo dvasia pereis į tave ir negalės tau padaryti nieko blogo. Be to, tu būsi dukart tvirtesnis ir gudresnis.

Hans Egede rašo, kad panašiai tiki ir Amerikos šiaurės eskimai. Kai jie užmuša burtininką, tai visada suvalgo jo širdį. Kad nesivaidintų jo dvasia. Suvalgius jo širdį, jiems negalės keršyti nei likę jo giminės.

Kitokio pobūdžio kanibalizmas buvo praktikuojamas Meksikos aztekų. Aztekai buvo labai karinga ir žiauri indėnų kiltis. Ji garbino karo dievą Huitzilopochtli, kuriam aukodavo karo belaisvius. Jų kunigas išplėsdavo belaisviams širdis ir sumedavo tam dievui į gerkle, kurioj visada būdavo kurstoma ugnis. Likusius belaisvių lavonus, jau be širdžių, surūdavo to dievo garbintojai. Tai aiškiai keršto kanibalizmas.

Prietaringi laukiniai dar tiki, kad nuo maisto priklauso ir žmogaus būdas: greitumas, narsumas, karingumas ir t. t. Todėl, kol užgimes kūdikis paauga, tėvai neduoda jam lėtųjų gyvulių mėsos, nes nuo tokios vaikas nepradėtų vaikščioti. Afrikoje labai pageidaujama liūto širdis, nes tai reiškia didelę jėgą, narsą ir greitį.

Kaikuriose Afrikos kiltyse moterims žmogieną draudžiama. Kitose grupėse užmuštą priešą tik kunigas tevalgo, — ir jis negali to atsakyti.

(Bus daugiau)

Koyoshi Jitodai (kairėje) pasipuošęs situ japonisku apdaru — kimono — dalyvavo Nixono dukters ir Eisenhowerio vaikaičio vestuvėse gruodžio 22 d. Nixonienė, 1953 m. būdama kartu su savo vyru, tada viceprezidentu, Japonijoje, susitiko Jitodai ir jai pagelbėjo atvažiuoti apsigyventi JAV.

Ką dovanoti?

Jeigu yra reikalus amerikiečių padovanoti knyga, tai Keleivio administracijoje galite gauti šias tinkamas knygas:

The Cemetery of Nations in Siberian Tundra by H. Tautvaiša, 112 psl., kaina tik \$1.75.

Tundra Tales, Manyland Books leidinys paaugliams pasiskaityti anglų kalba apie gyvenimą tolimoje šiaurėje, 175 psl. kreidiniame popieriuje, kietais viršeliais, kaina \$5.00.

Timeless Lithuania — parašė buvęs JAV atstovas Lietuvoje Owen J. C. Norem, 299 psl., kaina \$4.

Tai labai gera dovana nemokantiems lietuviškai, bet norintiems susipažinti su Lietuva.

"Selected Lithuanian Short Stories" (21 autorius), 280 psl., kaina \$5.00.

"The Herdsman and the Linden Tree" (Vincas Krėvė), 128 psl., kaina \$3.95.

"Lithuanian Quartet" (A. Baronas, M. Katiliškis, A. Landsbergis ir I. Seinius), 209 psl., kaina \$4.95.

"The Ordeal of Assad Pasha" (I. Seinius), 61 psl., kaina \$2.00.

Vytautas the Great Duke of Lithuania by dr. Joseph B. Koncius, 211 psl., psl., kaina kietais viršeliais \$3.00, minkštais \$2.00.

Introduction to modern Lithuanian, parašė Dambriūnas, Klimas ir Schmalstieg, 471 psl., didžiausias ir moderniausias angliškai kalbantiems lietuvių kalbos vadovėlis, kaina \$7.

"Lithuania land of heroes", parašė L. Valiukas, kaina \$4.75.

Awakening Lithuania, a study on the rise of modern Lithuanian nationalism by Jack J. Stukas, 186 psl., kaina \$5.00.

POPULAR LITHUANIAN RECIPES, parašė Juzė Daužvardienė, kaina \$2.50.

PIGI, BET VERTINGA DOVANA

Tai H. Tautvaišienės išgyvenimų vergų stovykloje Sibire aprašymas anglų kalba "The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra", 112 psl., kaina \$1.75. Lietuvių kalba ta knyga jau išparduota. Ji labai tinka dovanoti kitataučiams.

MOTERŲ SKYRIUS

STEFANIJA RUKIENĖ

Su dalgiu Sibire

Aną kartą davėme ištrauką iš Stefanijos Rukienės kūrinių išėjusios knygos "Vergijos kryžkeliuose" apie Kalėdas taigoje. Čia duodame ištrauką, kurioje autorė rašo apie pirmąsias darbo dienas, ją ištrėmus į Marymski kraj, kur caro laikais buvo tremiami politiniai kaliniai, į Bakčaro rajoną, Malinovkos kaimą. Grupė kalinių buvo pasiūsta sienauti į taigą už 40 kilometrų nuo kaimo. Per ilgą dieną šiaip taip nuklampoje per purvynus ir balas į paskirtą vietą, susitvarę iš žolės guolius, tremtiniai sėdo prie vakarienės.

VAKARIENĖ

Apsitvarę su būdomis, visi pasiėmėme savo krepšelius ir susėdome prie didžiojo laužo vakarieniauti. Virėja visiems išdalijo duoną. Gavome po pusę nedidelio kepalėlio. Čia visų duonkepės krosnys yra mažytės, tad ir duonos kepalukai maži, nors ir kolchozo kepykloje kepti. Iš Lietuvos ūkininkų iškeptų duonos kepalų išeitų trys tokie kepalėliai. Vėl, kaip mes nemokėjome džiaugetis tėvynėje kvapia, skania ir sočia duona, kurią galėjome valgyti pilna burna, nesidairydami į svetimas rankas.

Dalindama duoną, Maša visus įspėjo, kad gautą duonos davinį valgytume taupiai ir skalsiai, nes jos turi užtekti visai rytojaus dienai. Priminė, kad maisto produktus per savaitę atveš tik vieną kartą, o išduodamas maistas yra kruopščiai apskaičiuotas pagal žmonių skaičių. Sėdime ir valgome duoną su virintu vandeniu. Labai skanu, nes per visą dieną pavargome ir labai išalkome, o iš namų neturėjome ką įsidėti.

Mažai ko ir vietiniai atsivėžė. Kaikas įsidėjo po pusę litro pieno arba tai užbaltinti. Pienas buvo atvirintas, kad taip greitai nesurūgtų. Jie tuojau prakasė žemėje gilius duobutes ir jose užkasė savo pieno indelius, kad šaltai stovėtų. Kiti turėjo įsidėję bandučių, kuriose buvo daugiau bulvių negu miltų.

— Miltų dedame tiek, kad tik suklijuotų bulves, — išaiškino mums visą bandelių receptą Froska.

Atviriau pasikalbėti su vietiniais apie vykstantį karą ar politiką — nesiseka. O mums tie klausimai labai rūpi. Susibūrimuose jie labai vengia tokių pokalbių. Jei bus tik trečios akys, tai tylės kaip žemė. Daugiausia kalbama apie darbus ir maistą. Iš mūsų niekas nesijuokia ir nepašiepia. Jei ko nežinome, mandagiai paaiškina ir pamoko.

PIRMOJI NAKTIS TAIGOJE

Visi sėdime prie laužo. Niekas nesiskubina į šlapia žolės guolį. Ugnelė kūrenasi, maloniai šildo ir džiovina sušalpusius drabužius. Dūmai baido tolyn nuo mūsų uodų, ir mašalaitės, kurie nežmoniškai įkyrūs ir plonai zyzdami prašinėja kraujo. Daug kam akys užsimerkia, ir galva nusvyra ant krūtinės. Kiti tuojau susirango ugniakuro atokaitoje ir tuojau užmiega. Jie čia ir pramiegos visą naktį, pasidėję po galva rankas. Laužas ir nekurstomas degs visą naktį, nes vyrai užtūpdė ant ugnies didelį kelmą ir užriogino porą storesnių rąstų, kad ugnelė neužgestų.

Laužas čia reikalingas ir žiemą ir vasarą. Be jo, kaip ir be duonos, nėra gyvenimo. Užsikūrę laužą, visi labai rūpestingai saugoja ugnelę, kad ji nuolat kūrentųsi.

Man dabar prisimena mūsų tautos sentėvių vaidilutės, kurios nemigo naktis praleisdavo šventuose alkuose ir žinyčiose, besaugodamos aiščių giminių gyvybės šaltinį — šventąją ugnį.

Rusų tauta taip pat nuo žolės senovės garbė ir saugojo savo namų židinio ugnelę. Tas paprotys yra atsineštas iš jų tautos praeities glūdumų. Kartų kartos ir dabar saugoja pelenuose užžaruojančią žariją, be kurios Sibire visi žūtų. Degtukų mažai kas turi ir tuos pačius labai tausoja. Mažai matyti ir "zažigalkų" — žiebtuvėlių, nes akmenų ir benzino labai sunku gauti.

Taiga savo didybe ir neišmatuojamais plotais, su paslaptingais bruzgnais, balomis ir pelkynais, išpuoštais įvairiaspalvių samanų kilimais, nusagstytais laukinių o-buoliukų dydžio spanguolėmis, kurių rudenį prinokusios ne rankomis renkamos, bet lentutėmis nuo samanų subraukiamos į krepšelius, — paverčia žemės karalių žmogų dulkę ir silpną padarėlį. Milžiniškų medžių viršūnėse nuolat girdisi paslaptingas ošimas. Tai amžina pasa-

Viršuje kairėje Nixonienė 1952 m. laiko rankose savo dukterį Julie, dešinėje tada prezidentu išrinktas Eisenhoweris džiaugiasi savo vaikaičiu Dovydu. Apačioje Julie ir David šiandien. Gruodžio 22 d. jie susituko.

Alfonso Tyruolis

M E T A I

Kas išveš nežinojimą, nerimą
Į šviesą ir rimtį per šaltį ir gruodį?
Pavasariai grįžta žiedais nešini,
Ir pralekia paukščiai per vandenį juodus.

Net saulė kaip meilė kviečia galingai
Pumpurą krautis ir gėlę žydėti,
Ir upė, iš mažo šaltinio išsirusus,
Skuba į marių platybes tekėti.

Bet gėlės numiršta, kai saulė išeina
Našlaičių kitur aplankyti.
Tik meilė palieka, nemiršta ji niekad,
Su ledo gėlėm dar gruodį ji žydi.

(Iš Alfonso Tyruolo eilėraščių rinkinio "Metų vingiai", kurį už \$3 galima gauti ir Kelcivio administracijoje).

Lynda Bird Robb su savo vyru kap. Charles Robb, susitikę Tailande. Jos vyras kariavoje Vietnamo. Ji, grįždama namo, buvo sustojusi Turkijoje ir Anglijoje.

ka taigų gyventojams ir paslaptingoms girių dvasioms; tai himnas viliūgams miškų dievaiciams, kurie, nusivilioję žmogų į tamsius ir neįsimečius tankumynus, dažnai minkštuose samanų pataluose ir numarina. Neveltai mūsų prosenelių tikėta miškų dvasiomis ir miškiniais, nes taigų paslaptingas lapų šiušenimas, ta girios gaudesio simfonija, pavirsta į mistišką amžinai žaliuojančių taigų muziką, kurią, rodos, supranta kiekvieno tremtinio siela ir siunčia atodūsius tos didybės Kūrėjui, maldaudama laisvės.

(Bus daugiau)

Naujieji metai ir jų papročiai

Nė viena šventė nebuvo taip kaitaliojama, kaip Naujųjų metų. Graikų rašytojas Plutarchas, gyvenęs 46-120 metais, rašo, kad romėnai Naujuosius metus šventė dešimtąjį mėnesį (gruodis jiems buvo dešimtas metų mėnuo), kad kažkuriuos senovės tautos juos šventė kas trečią mėnesį, o egiptiečiai net kiekvieną mėnesį.

Senovės žmonės Naujus metus siejo su gamtos atbudimu, išskyrus žydus, kurie ir šiandien Naujuosius metus tebešventė rugsėjo mėnesį.

Romos imperatorius Julius Cezaris 45 m. prieš Kristų įsakė Naujuosius metus švęsti dievui Janusui aukojimo dieną. Jo vardu buvo pavadintas ir pirmasis mėnuo (Lotyniskai janua reiškia vartus, pradžią).

Prancūzijoje iki 755 m. Naujieji metai prasidėdavo gruodžio 25 d. Šimtmečiu vėliau N. metai buvo švenčiami kovo 1 d., o nuo 12 iki 16 amžiaus — kartu su Velykomis. Tik 1564 metais Prancūzija Naujuosius metus pradėjo švęsti sausio 1 dieną.

Rusijoje senovės N. metai buvo švenčiami kovo 1 d., bet ne visose kunigaikštijose. Kaikuriose jų Naujieji metai prasidėdavo per Velykas. 1492 m. N. metai pradėta švęsti rugsėjo 1 d., ir tik 1700 Petras Didysis įsakė švęsti sausio 1 d.

Kiekviename krašte šventiniai papročiai yra kitokie. Aišku, jie keičiasi: senieji nyksta, gimsta nauji.

Štai Amerikoje tik neseniai per Naujuosius metus Pasadenoj pradėta rožių šventė. Philadelphiaj — tą dieną įsigyveno maskarado eisenos ir kt.

Birmoje Naujieji metai sutinkami šūkiu: "Pasi-stengsime, kad jums būtų malonu". Tas malonumas suteikiamas savotiškai: birmiečiai visur vienas kitą laisto vandeniu. — Iš siurblių, vandens pistoletų ar praspčiausių kibirų. Gatvėmis srūva upeliai, nors lietaus metas dar toli. Naujieji metai į Birmą ateina pačių didžiausių karščių dienomis.

Šventės prasmė — pareikšti draugiskumą: aplietasis patiria taip laukiamą gaivią vėšą. Tokių maudynių išvengia tik laisvanešiai ir vėnuoliai.

Greitimoj Indijoje yra net 8 skirtingos dienos, kurioms švenčiami Naujieji metai. Jos venoj valstijoj ta diena yra balandžio mėnesį. Tą dieną leidžiama kalbėti tik labai mandagiai, draudžiama pykti, gyventojai valgo karčius "nim-nim" medžių lapus, kad Naujieji metai atneštų saldų gyvenimą, apsaugotų nuo ligų.

Korėjoj sakoma: "Jeigu Naujųjų metų naktį pramiegosi — pražils antakiai". Po naujmetinių sveikinimų šeimos rate, žmonės eina į gatves, prasideda vaikštinėjimas, linksmynai. Kai muose rengiamos savotiškos merginų šuolio ir aukštų varžybos.

Gvinėjos gyventojai su džiaugsmingu triukšmu, dainomis, audringais šūkiomis pasitinka išpuosą dramblių, kuris Naujųjų metų garbei vedžiojamas gatvėmis ir aikštėmis, kaip gerumo ir teisingumo simbolis.

Japonai dar prieš aušrą išeina iš namų ir iškilmingai sutinka patekančią saulę. Vyrai pasirėdę geriausiais kostiumais, o moterys puošnios kimonomis, visi keičiasi dovanomis. Visų rankose tradiciniai papuošalai iš bambuko, apvynioti pušų ir slyvų šakelėmis. Pagal liaudies tikėjimą, tokio papuošalo savininkas naujaisiais metais įgyja pušies ilgaamžiškumą, bambuko lazdos tvirtumą ir slyvos gyvybingumą.

Kuboje Naujųjų metų naktį, laikrodžiui mušant dvyliką, su kiekvienu dūžu kiekvienas privalo suvalgyti po vynuogę. Dvylika dūžių — dvylika vynuogių. Laimei!

Irano gyventojai paskutinį senųjų metų trečiadienį užkuria gatvėse laužus ir per juos šokinėja burdami: "Imk, lauže, iš manęs visa geltona, duok mainais raudoną". Kitaip sakant, žmogus nori tapti toks raudonas (graužas), kaip ryškiai laužo liepsna.

Tryliktoją naujų metų dieną iranėčiai su daiktais ir maistu iškuba iš miesto ir grįžta tik vėlai vakare. Mat, 13 — "nelaimingas" skaičius...

Zinoma, reikia turėti galvoje, kad visa tai, kas čia pasakyta, šiandien daugiausia tinka praėičiai, negu dabarčiai, nes senovės papročiai nyksta.

UŽ KĄ BUVO PAGERBTA

DR. M. GIMBUTIENĖ

Paskutiniame Keleivio numery paminėjome, kad didžiulis Los Angeles Times dienraštis į jo išrinktų 13 įžymių moterų eilę įrašė ir dr. Mariją Alseikaitę-Gimbutienę.

Tas dienraštis gruodžio 10 d. numerio net kelis puslapius skyrė jų įžymiųjų moterų nuotraukoms ir jų darbų aprašymams. (Už to numerio mums parūpinimą esame dėkingi dr. A. Šiupui iš Santa Monicos, Cal.).

Apie dr. M. Gimbutienę minėtas laikraštis šitaip rašė:

"Marija Gimbutienė, UC LA profesorė, yra viena iš žymiausių pasaulio mokslininkų Europos proistorės srityje. Ji yra autorė penkių mokslo knygų, o jos "Bronzos amžius" laikytinas šios srities klasikiniu veikalu. Ji yra parašiusi daugiau kaip 100 straipsnių Europos proistorės klausimais ir yra gavusi tarptautinio masto pripažinimą. Gimusi Lietuvoje, archeologijos ir kalbų mokslus baigusi Lietuvos universitete, filosofijos daktaro laipsnį gavo iš Tuebingeno, Vokietijoje, ir studijavusi Austrijoje, Heidelberge, Muenchene ir Harvarde. Ji yra trijų dukterų motina".

Toks dr. M. Gimbutienės pripažinimas ypač malonus bostoniešiams, nes mes ją dar taip neseniai turėjome savo tarpe. Čia ji ilgokai gyveno atvykusi į šį kraštą, čia ji veikliai dalyvavo vietos lietuvių kultūriniame darbe.

(Nuotrauka 7-tą pusl.)

Apacioje mirusios aktorės Talulah Bankhead, 65 m. amž., paskutinė nuotrauka, o viršuje 1931 metų, kada ji buvo savo karjeros pačioje viršūnėje.

Jei keliaudamas šventę išvysite pamatysite kur šį ženklą, tai būk tikras, kad ten gausi veiktų kavos puodelį atsigalvinti.

